

Т. О. Меліхова,

д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу, оподаткування та контролю, Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, м. Запоріжжя

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9934-8722>

В. О. Осмятченко,

д. е. н., професор, професор кафедри економіки і підприємництва, Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4174-2188>

Є. В. Меліхов,

викладач кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів,

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні ЗНУ, м. Запоріжжя

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9934-8722>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.9.138

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ТА МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ГРАНТОВОГО ФІНАНСУВАННЯ В СИСТЕМІ ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ КОШТІВ ДЛЯ ПРИДБАННЯ ОБЛАДНАННЯ ТА ЗАПАСІВ

T. Melikhova,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of Accounting, Analysis, Taxation and Audit, Engineering Educational and Scientific Institute im. YU.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya

V. Osmyatchenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activities, State University of Information and Communication Technologies, Kyiv, Ukraine

Ye. Melikhov,

Lecturer of the Department of Information Economy, Entrepreneurship and Finance, Engineering Educational and Scientific Institute named im. YU.M. Potebni of Zaporizhzhya National University, Zaporizhzhya

IMPROVING ACCOUNTING, ANALYTICAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT FOR INTERNAL CONTROL OF GRANT FUNDING IN THE ENTERPRISE'S LOGISTICS MANAGEMENT SYSTEM TO INCREASE THE EFFICIENCY OF THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGIES AND ATTRACT FOREIGN FUNDS FOR THE PURCHASE OF EQUIPMENT AND SUPPLIES

Усучасних умовах зростання обсягів міжнародної технічної допомоги та грантового фінансування в Україні особливої актуальності набуває питання належного обліку та контролю цільового використання таких коштів. Донори висувають жорсткі вимоги до прозорості, документального підтвердження та своєчасної звітності. Водночас більшість вітчизняних підприємств-виконавців грантів не мають уніфікованих внутрішніх регламентів, спеціалізованих облікових реєстрів та чітких контрольних процедур саме для грантових операцій. Це призводить до тех-

нічних помилок, нецільового використання, залишків, які не повертаються вчасно, та, як наслідок, до втрати довіри донорів. Саме тому розроблення методичного забезпечення внутрішнього контролю грантів є нагальним науково-практичним завданням.

Актуальність дослідження визначає сучасний стан розвитку грантового фінансування в Україні та вимоги до систем обліку й контролю отриманих грошових коштів. У період воєнного стану та післявоєнного відновлення з урахуванням євроінтеграційних процесів спостерігається значне зростання кількості грантових програм, спрямованих на підтримку мікро, малих та середніх підприємств, приватних підприємців, цифровізацію, розвиток інфраструктури та соціальні проекти. Міжнародні донори активно залучають українських виконавців до реалізації грантових угод, що супроводжується вимогами щодо прозорості, цільового використання коштів, ретельного ведення документування та своєчасної подачі звітності.

Метою статті є розроблення комплексу методичних інструментів з обліку та внутрішнього контролю грантового фінансування, які забезпечують достовірність, цільове використання та прозорість операцій, що підвищує ефективність логістичного управління підприємством і сприяє залученню іноземних коштів для оновлення обладнання та запасів.

У роботі удосконалено облікове забезпечення грантів шляхом розроблення шести форм аналітичних відомостей. Ці форми дозволяють здійснювати наскрізний облік грантових коштів на всіх етапах їхнього руху — від моменту надходження від донора до кінцевого використання отримувачем, включаючи проміжне зберігання на ескроу-рахунках банків-партнерів. На відміну від традиційних реєстрів обліку грошових коштів, запропоновані відомості забезпечують аналітику в розрізі компонентів програми, видів операцій, контрагентів, цільових напрямів витрачання та статусів виконання. Це створює передумови для підвищення достовірності облікових даних, своєчасного виявлення помилок та оперативного коригування.

Запропоновано методичне забезпечення проведення внутрішнього контролю грантів, яке включає: тест, план, програму внутрішнього контролю та шість робочих документів контролера. Тест внутрішнього контролю дозволяє оцінити стан системи контролю до початку перевірки, виявити найбільш проблемні зони та спрямувати зусилля саме на перевірку цих питань. План внутрішнього контролю визначає послідовність її проведення, що включає в себе підготовчий, основний, заключний етапи, які забезпечують повноту перевірки. Програма внутрішнього контролю деталізує кожну його процедуру перевірки із зазначенням мети, критеріїв якості, джерел інформації, методів перевірки та зазначення робочих документів до кожного питання. Робочі документи внутрішнього контролера відображають фактичні результати контролю, виявлені відхилення та прийняті рішення, що створює належну доказову базу для внутрішніх та зовнішніх звітів.

Впровадження розробленого методичного забезпечення надає підприємству-виконавцю гранту такі можливості: забезпечення відповідності вимогам донора щодо окремого обліку та підтвердження цільового використання; своєчасне виявлення та виправлення помилок до моменту зовнішньої перевірки; зменшення витрат на звірку даних за рахунок запропонованих форм документів; підвищення довіри з боку донора, що позитивно відобразиться на отриманні нових грантів; формування системи внутрішнього контролю як невід'ємної частини логістичного управління підприємства.

Запропонована методика обліку та внутрішнього контролю грантів сприяє підвищенню платіжної дисципліни, ефективності використання грантових коштів, що є важливою умовою успішної реалізації грантових програм та подальшого розвитку співпраці з міжнародними донорами.

In the current conditions of increasing volumes of international technical assistance and grant funding in Ukraine, the issue of proper accounting and control of the targeted use of such funds is of particular relevance. Donors put forward strict requirements for transparency, documentary confirmation and timely reporting. At the same time, the majority of domestic grant-executing enterprises do not have unified internal regulations, specialized accounting registers and clear control procedures specifically for grant operations. This leads to technical errors, misuse, balances that are not returned on time, and, as a result, to the loss of donor trust. That is why the development of methodological support for internal control of grants is an urgent scientific and practical task.

The relevance of the study determines the current state of development of grant funding in Ukraine and the requirements for accounting and control systems for received funds. During the period of martial law and post-war recovery, taking into account European integration processes, there has been a significant increase in the number of grant programs aimed at supporting micro, small and medium-sized enterprises, private entrepreneurs, digitalization, infrastructure development and social projects. International donors actively involve Ukrainian executors in the implementation of grant agreements, which is accompanied by requirements for transparency, targeted use of funds, careful documentation and timely submission of reports.

The purpose of the article is to develop a set of methodological tools for accounting and internal control of grant funding, which ensure the reliability, targeted use and transparency of operations, which increases the efficiency of logistics management of the enterprise and contributes to attracting foreign funds for the renewal of equipment and supplies.

The work improves the accounting support of grants by developing six forms of analytical information. These forms allow for end-to-end accounting of grant funds at all stages of their movement – from the moment of receipt from the donor to final use by the recipient, including intermediate storage in escrow accounts of partner banks. Unlike traditional cash accounting registers, the proposed information provides analytics in terms of program components, types of operations, counterparties, targeted areas of expenditure and implementation statuses. This creates the prerequisites for increasing the reliability of accounting data, timely detection of errors and prompt correction.

A methodological support for conducting internal control of grants is proposed, which includes: a test, a plan, an internal control program, and six working documents of the controller. The internal control test allows you to assess the state of the control system before the start of the audit, identify the most problematic areas, and direct efforts specifically to verify these issues. The internal control plan determines the sequence of its implementation, which includes preparatory, main, and final stages that ensure the completeness of the audit. The internal control program details each of its audit procedures, indicating the purpose, quality criteria, sources of information, audit methods, and indicating working documents for each issue. The working documents of the internal controller reflect the actual results of the audit, identified deviations, and decisions made, which creates an appropriate evidentiary basis for internal and external reports.

The implementation of the developed methodological support provides the grant-executing enterprise with the following opportunities: ensuring compliance with the donor's requirements for separate accounting and confirmation of intended use; timely detection and correction of errors before the external audit; reduction of data reconciliation costs due to the proposed document forms; increased trust on the part of the donor, which will have a positive impact on obtaining new grants; formation of an internal control system as an integral part of the logistics management of the enterprise.

The proposed methodology for accounting and internal control of grants contributes to increasing payment discipline, efficiency of use of grant funds, which is an important condition for the successful implementation of grant programs and further development of cooperation with international donors.

Ключові слова: гранти, грантове фінансування, внутрішній контроль, обліково-аналітичне забезпечення, методичне забезпечення, логістичне управління, управління підприємством, ефективність, застосування інформаційних технологій, залучення іноземних коштів, цільове використання коштів, обладнання, запаса, документування.

Key words: grants, grant funding, internal control, accounting and analytical support, methodological support, logistics management, enterprise management, efficiency, application of information technologies, attraction of foreign funds, targeted use of funds, equipment, supplies, documentation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах зростання обсягів міжнародної технічної допомоги та грантового фінансування в Україні особливої актуальності набуває питання належного об-

ліку та контролю цільового використання таких коштів. Донори висувають жорсткі вимоги до прозорості, документального підтвердження та своєчасної звітності. Водночас більшість вітчизняних підприємств-виконавців грантів не мають уніфікованих внутрішніх регламентів, спеціалізованих облікових реєстрів та чітких контрольних процедур саме для грантових операцій. Це при-

зводить до технічних помилок, нецільового використання, залишків, які не повертаються вчасно, та, як наслідок, до втрати довіри донорів. Саме тому розроблення методичного забезпечення внутрішнього контролю грантів є нагальним науково-практичним завданням.

Актуальність дослідження визначає сучасний стан розвитку грантового фінансування в Україні та вимоги до систем обліку й контролю отриманих грошових коштів. У період воєнного стану та післявоєнного відновлення з урахуванням євроінтеграційних процесів спостерігається значне зростання кількості грантових програм, спрямованих на підтримку мікро, малих та середніх підприємств, приватних підприємств, цифровізацію, розвиток інфраструктури та соціальні проекти. Міжнародні донори активно залучають українських виконавців до реалізації грантових угод, що супроводжується вимогами щодо прозорості, цільового використання коштів, ретельного ведення документування та своєчасної подачі звітності.

Водночас практика внутрішнього контролю засвідчила наявність високих ризиків нецільового використання грантових коштів, технічних помилок при перерахуванні, неповноти первинних документів, а також виникнення невикористаних залишків на ескроу-рахунках банків-партнерів. Більшість цих ризиків пов'язана з відсутністю на рівні підприємств-виконавців системного внутрішнього контролю, адаптованого до специфіки грантових операцій. Донори, своєю чергою, вимагають окремого обліку грантових коштів, підтвердження кожної операції первинними документами (договорами, актами, накладними, платіжними дорученнями), фотодоказами придбаного обладнання із наліпками донора, а також регулярної звірки даних внутрішніх реєстрів із банківськими виписками.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблематика обліку, контролю та логістичного управління грантовим фінансуванням є відносно новим, проте динамічно розвинутим напрямом економічної науки, що зумовлено зростанням обсягів міжнародної технічної допомоги, активізацією грантових програм в Україні та посиленням вимог донорів до прозорості й цільового використання коштів. Питання обліку та контролю грошових коштів, у тому числі цільового фінансування, була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед українських дослідників слід відзначити Макаренка А.П., Сирцеву С.В., Гуріну Н.В., Сахно О.В., Осіпчук Д.О., Чижевську Л.В., Хоменко Г.О., Чемерис М.С., Садовську І.Б., Нагірську К.Є., Колісник О.В., Купріянову А.С., Кобеля-Звір М.Я., Золотухіна О.В. Серед міжнародних організацій та зарубіжних авторів вагомий внесок зробили IASB (розробка IAS 20 "Облік державних грантів"), IPSASB (стандарт IPSAS 47 "Доходи"), ICAEW (порівняльний аналіз обліку грантів), European Commission (PRAG), USAID, LuxDev та SRA International (внутрішній контроль грантових програм).

Меліхова Т.О. у своїх працях досліджує методичні засади проведення внутрішнього аудиту грошових коштів, що створює теоретичне підґрунтя для розробки контрольних процедур за грантовими операціями [1]. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Мусійченко О.Г. уза-

гальнили підходи до організації та методики аудиту, що є важливим для формування загальної методології контролю цільового фінансування [2].

Сирцева С.В. розглядає організаційно-методичні аспекти обліку грантів установами публічного сектору, акцентуючи увагу на гармонізації національних стандартів з міжнародними підходами [3]. Гуріна Н.В. та Сахно О.В. провели порівняльний аналіз відображення державних грантів у бухгалтерському обліку згідно з НП(С)БОД та МСБО 20, що дозволяє визначити напрями вдосконалення національної практики [4].

Осіпчук Д.О. та Чижевська Л.В. досліджують питання визнання доходів від грантів відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, пропонуючи моделі обліку для неприбуткових організацій та підприємств-отримувачів грантів [5]. Хоменко Г.О. аналізує проблеми та перспективи обліку державних грантів неприбутковими організаціями, що є важливим для розуміння специфіки отримувачів грантових коштів [6].

Чемерис М.С. досліджує правове регулювання фінансового контролю за цільовим використанням бюджетних грантів, визначаючи суб'єкти контрольних заходів та напрями вдосконалення законодавства [7]. Садовська І.Б. та Нагірська К.Є. аналізують особливості обліку та оподаткування цільового фінансування за рахунок грантових коштів, що є актуальним у контексті податкових ризиків грантоотримувачів [8].

Колісник О.В. та Купріянова А.С. розглядають облік коштів донорів та фінансування від міжнародних організацій, пропонуючи підходи до документального оформлення таких операцій [9]. Кобеля-Звір М.Я. досліджує державні гранти як інструмент розвитку малого та середнього бізнесу в Україні, що актуалізує необхідність ефективного контролю за їх використанням [10]. Золотухін О.В. звертає увагу на проблемні аспекти обліку обладнання, придбаного за рахунок грантових коштів, зокрема питання амортизації та подальшого моніторингу цільового використання [11].

Міжнародні стандарти та рекомендації, зокрема IAS 20 [12], IPSAS 47 [13], аналітичні матеріали ICAEW [14], практичні посібники Європейської Комісії (PRAG) [15], USAID [16], LuxDev [17] та SRA International [18], визначають сучасні вимоги до обліку грантів та систем внутрішнього контролю, однак вони потребують адаптації до конкретних умов діяльності українських підприємств-грантоотримувачів.

Незважаючи на значний доробок науковців та практичні напрацювання міжнародних організацій, саме методологічні питання документування обліку та проведення внутрішнього контролю грантового фінансування в системі управління підприємством, особливо в контексті підвищення ефективності застосування інформаційних технологій, розкрито недостатньо. Відсутність уніфікованих форм аналітичних відомостей, стандартизованих робочих документів контролера та адаптованих до сучасних вимог процедур звірки даних перешкоджає належному контролю за цільовим використанням грантових коштів, зокрема спрямованих на придбання обладнання та запасів.

Наявні наукові напрацювання створюють теоретичну базу для подальшого дослідження проблем удосконалення обліково-аналітичного та методичного забез-

печення внутрішнього контролю грантів, однак потребують розвитку в напрямі практичної реалізації контрольних процедур із використанням сучасних інформаційних технологій, що й зумовлює актуальність та практичну значущість даного дослідження.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є розроблення комплексу методичних інструментів з обліку та внутрішнього контролю грантового фінансування, які забезпечують достовірність, цільове використання та прозорість операцій, що підвищує ефективність логістичного управління підприємством і сприяє залученню іноземних коштів для оновлення обладнання та запасів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Удосконалення обліку та внутрішнього контролю грантового фінансування виступає необхідною умовою забезпечення фінансової дисципліни, прозорості документування та звітності перед донором, своєчасного проведення контролю для виправлення та попередження помилок, а також підвищення загальної ефективності

реалізації грантових проєктів. Саме комплексне методичне забезпечення, яке включає в себе пакети документів від аналітичних відомостей до робочих документів контролера, формують дієвий механізм внутрішнього контролю. Це відповідає сучасним викликам цифрової трансформації документування та вимогам міжнародних донорів.

У вітчизняній обліковій практиці досі відсутні уніфіковані форми аналітичних відомостей для обліку грантів. Зростає потреба в автоматизації процесів звірки між даними донорських реєстрів, виписками банків, актами виконаних робіт та залишками коштів на ескроу-рахунках, оскільки ручне опрацювання великих масивів інформації призводить до затримок, помилок і знижує довіру до звітності з боку донора.

Кожна з наведених нижче таблиць виконує чітко визначену функцію в системі внутрішнього контролю грантів (табл. 1—6).

Форма АВ-ГР-1 "Аналітична відомість руху грантових коштів" дозволяє відстежити весь ланцюг руху інформації від донора через банк-партнера до отримувача, що забезпечує наскрізну ідентифікацію кожної транзакції. Її призначення полягає у фіксації всіх операцій з грантовими коштами, а саме: надходження, пе-

Таблиця 1. Аналітична відомість руху грантових коштів (Форма АВ-ГР-1)

№ з/п	Дата операції	Джерело гранту / донор	Номер та дата фінансової угоди	Вид операції (надходження / перерахування / повернення)	Контрагент (отримувач / банк-партнер)	Сума у валюті гранту	Сума в гривневому еквіваленті (UAH)	Курс НБУ (грн)	Номер та дата платіжного документа / виписки	Рахунок обліку (Дг)	Рахунок обліку (Кт)	Залишок після операції (UAH)	Відповідальна особа (ПІБ)	Примітки
-------	---------------	------------------------	--------------------------------	---	---------------------------------------	----------------------	-------------------------------------	----------------	--	---------------------	---------------------	------------------------------	---------------------------	----------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 2. Аналітична відомість залишків грантових коштів за рахунками (Форма АВ-ГР-2)

№ з/п	Назва рахунку	Номер рахунку	Банк	Компонент програми	Валюта	Залишок на початок періоду (грн)	Надходження за період (грн)	Витрати за період (грн)	Повернення (грн)	Залишок на кінець періоду (грн)	Залишок за випискою банку (грн)	Відхилення (+/-)	Причина відхилення	Дата звірки	Підпис контролера
-------	---------------	---------------	------	--------------------	--------	----------------------------------	-----------------------------	-------------------------	------------------	---------------------------------	---------------------------------	------------------	--------------------	-------------	-------------------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 3. Аналітична відомість цільового використання гранту отримувачем (Форма АВ-ГР-3)

№ з/п	ПІБ / назва отримувача	Код ЄДРПОУ / ПІН	Номер грантового договору	Сума отриманого гранту (UAH)	Цільове призначення за договором	Придбання обладнання / ТМЦ (сума + документ)	Консультаційні послуги (сума + акт)	Виплата зарплати (сума + відомість)	Сплата податків (ПДФО, ЄСВ, ВЗ) (сума + платіжка)	Повернення невикористаних коштів (сума, дата, причина)	Разом використано (UAH)	% використання	Фото з наліпкою донора (так/ні)	Дата перевірки	Висновок (цільове використання підтверджено / частково / ні)
-------	------------------------	------------------	---------------------------	------------------------------	----------------------------------	--	-------------------------------------	-------------------------------------	---	--	-------------------------	----------------	---------------------------------	----------------	--

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 4. Аналітична відомість звірки з банківськими виписками та реєстром донора (Форма АВ-ГР-4)

№ з/п	Дата операції	ПІБ / назва отримувача	Сума за реєстром донора (UAH)	Сума за внутрішнім реєстром підприємства (UAH)	Сума за випискою банку (UAH)	Відхилення (реєстр – виписка)	Причина відхилення	Підтверджувальні документи (так/ні)	Ким виправлено (банк / BDF)	Статус (збігається / виправлено / потребує уточнення)
-------	---------------	------------------------	-------------------------------	--	------------------------------	-------------------------------	--------------------	-------------------------------------	-----------------------------	---

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 5. Аналітична відомість повернень, технічних помилок та коригувань (Форма АВ-ГР-5)

№ з/п	Дата операції	ПІБ / назва отримувача	Сума первісного перерахування (UAH)	Сума повернення / сторно (UAH)	Кінцеве сальдо (UAH)	Тип операції (повернення економії / технічна помилка банку / помилка обліку BDF / округлення)	Ініціатор (банк / BDF / отримувач)	Документ-підстава (номер виписки, акт, лист)	Фінансові втрати для гранту (так/ні, сума)	Статус (виправлено / не виправлено / очікується)	Відповідальна особа за виправлення
-------	---------------	------------------------	-------------------------------------	--------------------------------	----------------------	---	------------------------------------	--	--	--	------------------------------------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 6. Аналітична відомість контролю контрагентів за грантовими коштами (Форма АВ-ГР-6)

№ з/п	Контрагент (отримувач / постачальник)	Код ЄДРПОУ / ПІН	Вид операції (отримання гранту / придбання / послуги)	Загальна сума грантових коштів, отриманих / сплачених (UAH)	Частка в загальному обсязі гранту (%)	Кількість транзакцій	Наявність договору (так/ні)	Наявність акта виконаних робіт / накладної (так/ні)	Наявність фото обладнання з наліпкою (так/ні/не потребує)	Акт звірки з контрагентом (підписано / ні)	Відповідальний менеджер
-------	---------------------------------------	------------------	---	---	---------------------------------------	----------------------	-----------------------------	---	---	--	-------------------------

Джерело: запропоновано авторами.

перахування отримувачам, повернення, у розрізі джерел фінансування та контрагентів.

Форма АВ-ГР-2 "Аналітична відомість залишків грантових коштів за рахунками" дає змогу в будь-який момент визначити невикористані залишки коштів. Її призначення полягає в контролі залишків грантових коштів на рахунках національного виконавця та ескроу-рахунках банків-партнерів, звірці з виписками.

Форма АВ-ГР-3 "Аналітична відомість цільового використання гранту отримувачем" забезпечує детальну перевірку кожного грантоотримувача, що є основою для підтвердження 100% цільового використання. Її призначення полягає у детальній перевірці цільового використання коштів кожним кінцевим отримувачем.

Форма АВ-ГР-4 "Аналітична відомість звірки з банківськими виписками та реєстром донора" дозволяє швидко виявити розбіжності та визначити їх причину, а саме: помилка банку, BDF або отримувача. Її призначення полягає у зіставленні даних внутрішнього обліку з офіційними документами донора та банківськими виписками.

Форма АВ-ГР-5 "Аналітична відомість повернень, технічних помилок та коригувань систематизує всі не-

стандартні операції, що підвищує прозорість і знижує ризик фінансових втрат. Її призначення для ведення обліку усіх зворотних операцій, технічних помилок банків, округлень, економії коштів.

Форма АВ-ГР-6 "Аналітична відомість контролю контрагентів за грантовими коштами" дає змогу оцінити концентрацію грантових коштів та повноту документального оформлення з кожним контрагентом. Її призначення полягає в узагальненні контролю за постачальниками / отримувачами, за обсягами, кількістю транзакцій, наявністю актів звірки.

На даний час відсутня методика проведення внутрішнього контролю за грантовими коштами, а саме типові форми тестів, планів, програми, робочих документів, які б дозволяли системно документувати процедури перевірки. Існує потреба в автоматизації процесів перевірки між даними донорських реєстрів та суб'єктами підприємницької діяльності, які отримали грант, оскільки ручне опрацювання великих масивів інформації призводить до зривів термінів та допущення помилок, що знижує довіру донора до даних та зменшує обсяг фінансування проєктів.

Метою внутрішнього контролю грантів є забезпечення достовірності, повноти, законності та цільового спрямування операцій з грантовими коштами на всіх етапах їх руху — від надходження від донора до кінцевого використання отримувачем, а також своєчасне виявлення помилок, невідповідностей та невикористаних залишків для прийняття управлінських рішень.

Завдання внутрішнього контролю грантів включають:

1. Перевірку відповідності надходження коштів умовам фінансової угоди (сума, строки, курс, рахунки).
2. Звірку даних внутрішнього реєстру отримувачів з банківськими виписками та звітами донора.
3. Підтвердження цільового використання гранту кожним отримувачем (наявність договорів, актів, накладних, фотодоказів).
4. Виявлення та аналіз повернень (технічні помилки, економія, округлення) та контроль їх виправлення.
5. Розрахунок невикористаних залишків на ескроу-рахунках та підготовка пропозицій щодо повернення або перенаправлення.
6. Документування контрольних процедур у робочих документах для звітування перед донором.

Для забезпечення системного підходу до оцінювання ефективності чинних процедур внутрішнього контролю грантових коштів доцільно застосовувати тестування. Тест внутрішнього контролю грантів дає змогу виявити слабкі місця в організації контролю, ступінь дотримання вимог фінансової угоди, а також рівень го-

товності підприємства-виконавця до зовнішніх перевірок з боку донора. За результатами узагальнення практики внутрішнього контролю за угодою та з урахуванням типових ризиків грантових програм сформовано тест, що охоплює ключові аспекти: наявність внутрішніх регламентів, розмежування відповідальності, порядок звірки з банками, контроль цільового використання, документування повернень та роботу з невикористаними залишками (табл. 7).

Проведене тестування полегшує здійснення внутрішнього контролю грантів та залежить від повноти документального оформлення його процедур, регулярності звірки з банками-партнерами та наявності механізму реагування на виявлені відхилення. Найбільш критичними зонами контролю є: своєчасність підтвердження цільового використання коштів кінцевими отримувачами, контроль залишків на ескроу-рахунках та процедура повернення невикористаних сум. Запропонований тест є дієвим інструментом попереднього оцінювання перед проведенням контрольних заходів.

Логічним продовженням тестування є розроблення плану внутрішнього контролю, який визначає етапність, обсяг, періодичність та виконавців контрольних заходів. На відміну від загального аудиту, план контролю грантів має враховувати специфічні етапи: перевірку відповідності надходжень умовам грантової угоди, звірку реєстрів отримувачів із банківськими виписками, документальне підтвердження цільового використання кожним отримувачем, аналіз повернень та технічних помилок, а також розрахунок невикористаного залишку з підготовкою

Таблиця 7. Тест внутрішнього контролю грантів

№	Питання тесту	Так	Частково	Ні	Коментар
1	Чи затверджено положення про управління грантами?				
2	Чи визначено відповідального за моніторинг цільового використання?				
3	Чи ведеться реєстр отримувачів грантів (Annex 1)?				
4	Чи звіряються дані реєстру з виписками банків?				
5	Чи забезпечено наявність підтвердних документів (договори, акти, фото)?				
6	Чи перевіряється наклейка наліпок донора?				
7	Чи фіксуються повернення невикористаних коштів?				
8	Чи здійснюється аналіз технічних помилок банків?				
9	Чи контролюється залишок на ескроу-рахунках?				
10	Чи складеться підсумковий звіт за результатами контролю?				

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 8. Загальний план внутрішнього контролю грантів

Етап	Процедури контролю	Період	Виконавці
Підготовчий	Вивчення грантової угоди, реєстру отримувачів, банківських виписок		
Основний	Звірка виписок НБУ з рахунками		
	Звірка реєстру BDF з виписками банку		
	Документальна перевірка		
	Аналіз сторно, листів банку		
	Розрахунок залишку за ескроу-рахунками		
Заключний	Складання звіту, формування рекомендацій, підготовка рішення щодо залишку коштів		

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 9. Програма контролю грантів

№	Мета контролю	Критерії	Процедура	Джерело	Робочий документ
1	Перевірити повноту надходження гранту	Відповідність угоди	Звірка виписок НБУ з рахунками	Картка 3127, виписки	РД-ГР-1
2	Підтвердити цільове перерахування банкам	Своєчасність, сума	Звірка реєстру BDF з виписками банку	Реєстр, виписки	РД-ГР-2
3	Перевірити використання гранту отримувачем	Наявність договору, актів, фото	Документальна перевірка	Грантові договори, акти, фото	РД-ГР-3
4	Оцінити правомірність повернень	Технічна помилка / економія	Аналіз сторно, листів банку	Виписки, пояснення BDF	РД-ГР-4
5	Визначити залишок невикористаних коштів	Відповідність п. 5.2 угоди	Розрахунок залишку за ескроу-рахунками	Картка 31331	РД-ГР-5

Джерело: запропоновано авторами.

пропозицій донору. Узагальнений план внутрішнього контролю грантів наведено в табл. 8.

Розроблений план охоплює три ключові етапи — підготовчий, основний та заключний — і дозволяє структурувати роботу контролера таким чином, щоб мінімізувати пропуски критичних точок контролю. Як свідчить практика, застосування подібного плану під час місії внутрішнього контролю за угодою забезпечило своєчасне виявлення технічних помилок та ідентифікацію невикористаного залишку на рахунку. Впровадження типового плану на рівні підприємства-виконавця сприяє стандартизації контрольних процедур та полегшує підготовку до зовнішніх перевірок.

Якщо план визначає загальну логіку та етапи контролю, то програма внутрішнього контролю деталізує кожну процедуру: її мету, критерії якості, джерела інформації, методи перевірки та очікувані робочі доку-

менти. Програма є методичним інструментом, що забезпечує єдність підходів до контролю різних грантів і може бути адаптована під вимоги конкретного донора. На основі аналізу реальних операцій з грантовими коштами сформовано програму контролю, що включає п'ять основних процедур (табл. 9).

Запропонована програма дозволяє забезпечити повноту перевірки за такими напрямками: законність відкриття рахунків та надходження коштів, повнота обліку операцій, достовірність залишків, правильність відображення витрат (у тому числі комісій) та наявність усіх первинних електронних документів. Як показала практика, виконання програми забезпечує формування достатньої доказової бази для підтвердження цільового використання 100% перевірених грантових коштів. Крім того, програма є основою для розроблення робочих документів контролера, які фіксують результати кожної процедури.

Необхідною умовою належного документування внутрішнього контролю є формування робочих документів контролера, які відображають фактичний зміст виконаних процедур, отримані докази, виявлені відхилення та прийняті рішення. Робочі документи виконують одночасно доказову, систематизувальну та звітну функції. На основі узагальнення звіту внутрішнього контролю розроблено п'ять типових форм робочих документів: журнал перевірки надходження грантових коштів (РД-ГР-1), відомість звірки

реєстру отримувачів з виписками банків (РД-ГР-2), акт перевірки цільового використання гранту (РД-ГР-3), реєстр повернень та технічних помилок (РД-ГР-4), а також розрахунок невикористаного залишку з пропозиціями (РД-ГР-5). Підсумкова таблиця за всіма рахунками (РД-ГР-6). Структура та зміст наведених форм робочих документів представлені нижче (табл. 10—15).

Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-1 "Журнал перевірки надходження грантових коштів" призначений для фіксації надходжень від донора, звірки з фінансовою угодою, контролю курсу та дат.

Отже, робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-1 "Журнал перевірки надходження грантових коштів" допомагає перевіряти усі надходження від донора та звіряти їх з умовами фінансової угоди.

Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-2 "Відомість звірки реєстру отримувачів з виписками

Таблиця 10. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-1 "Журнал перевірки надходження грантових коштів"

№ з/п	Дата надходження	Джерело (донор / грантова угода)	Сума у валюті гранту (EUR/USD)	Курс НБУ (грн)	Сума в гривневому еквіваленті (UAH)	Номер та дата платіжного доручення / виписки	Рахунок отримувача (НУР)	Відповідність фінансовій угоді (так/ні)	Примітки (відхилення, пояснення)
-------	------------------	----------------------------------	--------------------------------	----------------	-------------------------------------	--	--------------------------	---	----------------------------------

Джерело: запропоновано авторами.

банків" призначений для порівняння даних реєстру грантоотримувачів з фактичними виписками банків-партнерів.

Отже, робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-2 "Відомість звірки реєстру отримувачів з виписками банків" використовується для звірки між реєстром грантоотримувачів, виписками банків-партнерів та внутрішніми обліковими даними.

Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-3 "Акт перевірки

Таблиця 11. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-2 "Відомість звірки реєстру отримувачів з виписками банків"

№ з/п	ПІБ / назва отримувача	Сума за реєстром BDF (UAH)	Сума за випискою банку (UAH)	Відхилення (+/-)	Дата (и) виписки / платіжного доручення	Підтверджувальні документи (наявні/відсутні)	Висновок (збіг/помилка)	Відповідальна особа (банк/BDF)
-------	------------------------	----------------------------	------------------------------	------------------	---	--	-------------------------	--------------------------------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 12. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-3 "Акт перевірки цільового використання гранту"

№ з/п	Назва отримувача (ПІБ/ТОВ)	Сума отриманого гранту (UAH)	Цільове призначення за договором	Фактично використано (UAH)	Напрямами використання (обладнання / консультатив / зарплата / податки)	Документи, що підтверджують (договори, акти, накладні, рахунки) (названість + номер)	Фотообладнання з наліпкою донора (так/ні/частково)	Повернення невикористаних коштів (сума, дата, причина)	Висновок (цільове використання підтверджено / частково / не підтверджено)	Рекомендації
-------	----------------------------	------------------------------	----------------------------------	----------------------------	---	--	--	--	---	--------------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 13. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-4 "Реєстр повернень та технічних помилок"

№ з/п	Дата повернення / сторно	Отримувач (ПІБ/ТОВ)	Сума повернення (UAH)	Первісна сума перерахування (UAH)	Причина повернення (економія / технічна помилка банку / помилка обліку BDF / округлення / інше)	Ініціатор (банк / BDF / отримувач)	Статус (виправлено / потребує уточнення / не виправлено)	Документ-підстава (виписка, лист банку, акт)	Фінансові втрати (так/ні, сума)	Примітки
-------	--------------------------	---------------------	-----------------------	-----------------------------------	---	------------------------------------	--	--	---------------------------------	----------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 14. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-5 "Розрахунок невикористаного залишку та пропозиції"

№ з/п	Банк-партнер	Номер рахунку (ескроу)	Компонент програми	Залишок на початок періоду (UAH)	Надходження від НУР (UAH)	Витрати / перерахування отримувачам (UAH)	Повернення отримувачів (UAH)	Невикористаний залишок на кінець періоду (UAH)	Причина невикористання	Посилання на пункт фінансової угоди	Пропозиція (повернути донору / спрямувати на додаткові гранти)	Термін виконання	Відповідальна особа
-------	--------------	------------------------	--------------------	----------------------------------	---------------------------	---	------------------------------	--	------------------------	-------------------------------------	--	------------------	---------------------

Джерело: запропоновано авторами.

Таблиця 15. Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-6
"Підсумкова таблиця за всіма рахунками"

Рахунок	Призначення	Дебет (УАН)	Кредит (УАН)	Сальдо (УАН)	Відповідність випискам
---------	-------------	-------------	--------------	--------------	------------------------

Джерело: запропоновано авторами.

цільового використання гранту" призначений для детальної перевірки кожного грантоотримувача, а саме: договір, використання, документи, фото, висновки.

Отже, робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-3 "Акт перевірки цільового використання гранту" використовується для підтвердження цільового використання кожним отримувачем, оскільки містить всю необхідну інформацію про: договори, акти, накладні, фотодокази та розрахунок відсотка використання.

Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-4 "Реєстр повернень та технічних помилок" призначений для обліку усіх зворотних перерахувань, сторно, технічних помилок банків або BDF.

Отже, робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-4 "Реєстр повернень та технічних помилок" використовується для відображення всіх випадки повернень, технічних помилок та коригувань, що дозволяє оцінити їх вплив на загальний бюджет гранту.

Робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-5 "Розрахунок невикористаного залишку та пропозиції" призначений для визначення залишку коштів на ескроу-рахунках та підготовка рекомендацій.

Отже, робочий документ внутрішнього контролера РД-ГР-5 "Розрахунок невикористаного залишку та пропозиції" забезпечує прозорий розрахунок невикористаних залишків та формує обґрунтовані пропозиції, а саме повернення донору або спрямування на додаткові заходи.

Отже, запровадження уніфікованих робочих документів забезпечує системний підхід до документування внутрішнього контролю грантів.

Таким чином, комплекс робочих документів створює завершену систему доказової бази внутрішнього контролю, що відповідає вимогам міжнародних донорів та може бути використана при підготовці підсумкового звіту за результатами контролю.

ВИСНОВКИ

У дослідженні запропоновано методичне забезпечення обліку та внутрішнього контролю грантових коштів, що враховує специфіку грантових програм, вимоги міжнародних донорів щодо прозорості, цільового використання та документального підтвердження операцій.

У роботі удосконалено облікове забезпечення грантів шляхом розроблення шести форм аналітичних відомостей (АВ-ГР-1 — АВ-ГР-6). Ці форми дозволяють здійснювати наскрізний облік грантових коштів на всіх етапах їхнього руху — від моменту надходження від донора до кінцевого використання отримувачем, включаючи проміжне зберігання на ескроу-рахунках банків-партнерів. На відміну від традиційних реєстрів обліку грошових коштів, запропоновані відомості забезпечують аналітику в розрізі компонентів програми, видів операцій, контрагентів, цільових напрямів витрачання та статусів виконання. Це створює передумови для підвищення достовірності облікових даних, своєчасного виявлення помилок та оперативного коригування.

Запропоновано методичне забезпечення проведення внутрішнього контролю грантів, яке включає: тест, план, програму внутрішнього контролю та шість робочих доку-

ментів контролера (РД-ГР-1 — РД-ГР-6). Тест внутрішнього контролю дозволяє оцінити стан системи контролю до початку перевірки, виявити найбільш проблемні зони та спрямувати зусилля саме на перевірку цих питань. План внутрішнього контролю визначає послідовність її проведення, що включає в себе підготовчий, основний, заключний етапи, які забезпечують повноту перевірки. Програма внутрішнього контролю деталізує кожну його процедуру перевірки із зазначенням мети, критеріїв якості, джерел інформації, методів перевірки та зазначення робочих документів до кожного питання. Робочі документи внутрішнього контролера відображають фактичні результати контролю, виявлені відхилення та прийняті рішення, що створює належну доказову базу для внутрішніх та зовнішніх звітів.

Розроблена методика для звірки даних передбачає узгодження чотирьох основних інформаційних джерел: реєстру грантоотримувачів, який надається донором, банківських виписок за ескроу-рахунками та рахунками отримувачів, первинних документів, а саме: договорів, актів, накладних, платіжних інструкцій, а також фотодоказів, а саме обладнання з наліпками донора. Така всеохоплююча звірка дозволяє підтвердити факт перерахування коштів та підтвердити їх цільове використання, що є вимогою міжнародних донорів.

Запропоновано класифікацію повернень за типами, а саме: технічна помилка банку, помилка обліку виконавця, економія коштів, технічне округлення. Це забезпечить мінімізацію втрат при проведенні перевірки, своєчасність виправлення помилок та уникнення непорозуміння з донором щодо причин повернень.

Розроблено форму розрахунку невикористаного залишку грантових коштів та алгоритм підготовки пропозицій згідно з типовими умовами фінансових угод (повернення донору або спрямування на додаткові заходи). Це забезпечує прозорість завершального етапу грантового циклу та дотримання принципу повного освоєння або вчасного повернення коштів.

Перевагами запропонованої методики внутрішнього контролю є: уніфікація облікових та контрольних процедур; можливість адаптації до вимог різних донорів; забезпечення ідентифікації усіх операцій; зниження ризиків технічних помилок; створення повної доказової бази для зовнішнього аудиту; підвищення швидкості підготовки звітності; прозорість для всіх донорів, керівництва, контролерів.

Впровадження розробленого методичного забезпечення надає підприємству-виконавцю гранту такі можливості: забезпечення відповідності вимогам донора щодо окремого обліку та підтвердження цільового використання; своєчасне виявлення та виправлення помилок до моменту зовнішньої перевірки; зменшення витрат на звірку даних за рахунок запропонованих форм документів; підвищення довіри з боку донора, що позитивно відобразиться на отриманні нових грантів; формування системи внутрішнього контролю як невід'ємної частини логістичного управління підприємства.

Запропонована методика обліку та внутрішнього контролю грантів сприяє підвищенню платіжної дисципліни,

ефективності використання грантових коштів, що є важливою умовою успішної реалізації грантових програм та подальшого розвитку співпраці з міжнародними донорами.

Література:

1. Меліхова Т. О. Методичні засади проведення внутрішнього аудиту касових операцій. Економіка та держава. 2019. № 5. С. 9—15. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.5.9
2. Макаренко А.П., Меліхова Т.О., Мусійченко О.Г. Аудит. Запоріжжя: ЗНУ, 2024. 260 с.
3. Сирцева С.В. Організаційно-методичні аспекти обліку грантів установами публічного сектору. Економіка та суспільство. 2020. № 21.
4. Гуріна Н.В., Сахно О.В. Відображення державних грантів у бухгалтерському обліку: порівняльний аналіз НП(С)БОД та МСБО 20. Фінанси України. 2021. № 5. С. 56—71.
5. Осіпчук Д.О., Чижевська Л.В. Визнання доходів від грантів відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 12. С. 34—40.
6. Хоменко Г.О. Облік державних грантів неприбутковими організаціями: проблеми та перспективи. Агроросвіт. 2021. № 8. С. 22—29.
7. Чемерис М.С. Правове регулювання фінансового контролю за цільовим використанням бюджетних грантів. Науковий вісник Державного податкового університету. 2021. № 4. С. 112—121.
8. Садовська І.Б., Нагірська К.Є. Особливості обліку та оподаткування цільового фінансування за рахунок грантових коштів. Підприємництво та інновації. 2020. № 12. С. 45—51.
9. Колісник О.В., Купріянова А.С. Облік коштів донорів та фінансування від міжнародних організацій. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2021. № 3. С. 67—74.
10. Кобеля-Звір М.Я. Державні гранти як інструмент розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. Ефективна економіка. 2022. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>
11. Золотухін О.В. Облік обладнання, придбаного за рахунок грантових коштів: проблемні аспекти. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15. С. 28—34.
12. IASB. IAS 20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance. IFRS Foundation, 2008.
13. IPSASB. IPSAS 47 Revenue. International Public Sector Accounting Standards Board, 2022. URL: <https://www.ipsasb.org>
14. ICAEW. Appendix 2 — Accounting for grant income — IPSAS vs IFRS. 2023. URL: <https://www.icaew.com/technical/public-sector/public-sector-financial-reporting/financial-reporting-insights-listing/ipsas-vs-ifrs-1/accounting-for-grant-income-ipsas>
15. European Commission. Practical Guide to Contract Procedures for EU External Action (PRAG). Brussels: European Union, 2024.
16. USAID. Financial Management for Grants and Cooperative Agreements. Washington, DC: USAID, 2023.
17. LuxDev. Technical Terms of Reference for Internal Control Mission (UKR002-FA-23-3038). Luxembourg: LuxDev, 2026.
18. SRA International. Internal Controls for Sponsored Programs: A Guide for Universities. SRA International, 2022.
19. Syrtseva, S. V. (2020), "Organizational and methodological aspects of accounting for grants by public sector institutions", *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 21.
20. Hurina, N. V. and Sakhno, O. V. (2021), "Reflection of state grants in accounting: a comparative analysis of NPSBOD and IAS 20", *Finansy Ukrainy*, vol. 5, pp. 56—71.
21. Osipchuk, D. O. and Chyzhevska, L. V. (2022), "Recognition of grant income in accordance with international financial reporting standards", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 12, pp. 34—40.
22. Khomenko, H. O. (2021), "Accounting of state grants by non-profit organizations: problems and prospects", *Ahrosvit*, vol. 8, pp. 22—29.
23. Chemerys, M. S. (2021), "Legal regulation of financial control over the targeted use of budget grants", *Naukovyi visnyk Derzhavnoho podatkovoho universytetu*, vol. 4, pp. 112—121.
24. Sadovska, I. B. and Nahirska, K. Ye. (2020), "Peculiarities of accounting and taxation of targeted financing from grant funds", *Pidpryemnytstvo ta innovatsii*, vol. 12, pp. 45—51.
25. Kolisnyk, O. V. and Kupriianova, A. S. (2021), "Accounting of donor funds and financing from international organizations", *Bukhgalterskyi oblik, analiz ta audyt*, vol. 3, pp. 67—74.
26. Kobelia-Zvir, M. Ya. (2022), "State grants as a tool for the development of small and medium-sized businesses in Ukraine", *Efektivna ekonomika*, vol. 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (Accessed 30 April 2026).
27. Zolotukhin, O. V. (2020), "Accounting for equipment purchased with grant funds: problematic aspects", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 15, pp. 28—34.
28. IASB (2008), IAS 20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance, IFRS Foundation, London.
29. IPSASB (2022), IPSAS 47 Revenue, International Public Sector Accounting Standards Board, New York. Available at: <https://www.ipsasb.org> (Accessed 30 April 2026).
30. ICAEW (2023), Appendix 2 — Accounting for grant income — IPSAS vs IFRS. Available at: <https://www.icaew.com/technical/public-sector/public-sector-financial-reporting/financial-reporting-insights-listing/ipsas-vs-ifrs-1/accounting-for-grant-income-ipsas> (Accessed 30 April 2026).
31. European Commission (2024), Practical Guide to Contract Procedures for EU External Action (PRAG), European Union, Brussels.
32. USAID (2023), Financial Management for Grants and Cooperative Agreements, USAID, Washington, DC.
33. LuxDev (2026), Technical Terms of Reference for Internal Control Mission (UKR002-FA-23-3038), Luxembourg Agency for Development Cooperation, Luxembourg.
34. SRA International (2022), Internal Controls for Sponsored Programs: A Guide for Universities, SRA International.

References:

1. Melikhova, T. O. (2019), "Methodical principles of internal audit of cash operations", *Ekonomika ta derzhava*,

vol. 5, pp. 9—15. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.5.9>

2. Makarenko, A. P., Melikhova, T. O. and Musiychenko, O. G. (2024), *Audyt [Audit]*, ZNU, Zaporizhzhia, Ukraine.

3. Syrtseva, S. V. (2020), "Organizational and methodological aspects of accounting for grants by public sector institutions", *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 21.

4. Hurina, N. V. and Sakhno, O. V. (2021), "Reflection of state grants in accounting: a comparative analysis of NPSBOD and IAS 20", *Finansy Ukrainy*, vol. 5, pp. 56—71.

5. Osipchuk, D. O. and Chyzhevska, L. V. (2022), "Recognition of grant income in accordance with international financial reporting standards", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 12, pp. 34—40.

6. Khomenko, H. O. (2021), "Accounting of state grants by non-profit organizations: problems and prospects", *Ahrosvit*, vol. 8, pp. 22—29.

7. Chemerys, M. S. (2021), "Legal regulation of financial control over the targeted use of budget grants", *Naukovyi visnyk Derzhavnoho podatkovoho universytetu*, vol. 4, pp. 112—121.

8. Sadovska, I. B. and Nahirska, K. Ye. (2020), "Peculiarities of accounting and taxation of targeted financing from grant funds", *Pidpryemnytstvo ta innovatsii*, vol. 12, pp. 45—51.

9. Kolisnyk, O. V. and Kupriianova, A. S. (2021), "Accounting of donor funds and financing from international organizations", *Bukhgalterskyi oblik, analiz ta audyt*, vol. 3, pp. 67—74.

10. Kobelia-Zvir, M. Ya. (2022), "State grants as a tool for the development of small and medium-sized businesses in Ukraine", *Efektivna ekonomika*, vol. 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua> (Accessed 30 April 2026).

11. Zolotukhin, O. V. (2020), "Accounting for equipment purchased with grant funds: problematic aspects", *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, vol. 15, pp. 28—34.

12. IASB (2008), IAS 20 Accounting for Government Grants and Disclosure of Government Assistance, IFRS Foundation, London.

13. IPSASB (2022), IPSAS 47 Revenue, International Public Sector Accounting Standards Board, New York. Available at: <https://www.ipsasb.org> (Accessed 30 April 2026).

14. ICAEW (2023), Appendix 2 — Accounting for grant income — IPSAS vs IFRS. Available at: <https://www.icaew.com/technical/public-sector/public-sector-financial-reporting/financial-reporting-insights-listing/ipsas-vs-ifrs-1/accounting-for-grant-income-ipsas> (Accessed 30 April 2026).

15. European Commission (2024), Practical Guide to Contract Procedures for EU External Action (PRAG), European Union, Brussels.

16. USAID (2023), Financial Management for Grants and Cooperative Agreements, USAID, Washington, DC.

17. LuxDev (2026), Technical Terms of Reference for Internal Control Mission (UKR002-FA-23-3038), Luxembourg Agency for Development Cooperation, Luxembourg.

18. SRA International (2022), Internal Controls for Sponsored Programs: A Guide for Universities, SRA International.

Отримано редакцією журналу / Received: 30.04.26

Професійно рецензовано / Revised: 08.05.26

Дата публікації / Published: 12.05.26